

Internetconsultatiedocument Wet invoering reële ambitieovereenkomst

reactie FNV

Op 12 juli jl. heeft de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) de internetconsultatie geopend over het voorontwerp van de Wet invoering reële ambitieovereenkomst. De FNV maakt graag gebruik van de uitnodiging hierop te reageren en verbetervoorstellen aan te dragen.

De FNV constateert dat het voorontwerp ontoereikend is op een aantal belangrijke onderdelen. De FNV vindt een scherpe tegenstelling tussen twee uiteenlopende toetsingskaders ongewenst en pleit voor één integraal FTK dat leidt tot meer stabiliteit. Met deze reactie maakt de FNV graag gebruik van de mogelijkheid die in de aanbiedingsbrief wordt geboden om mee te denken over een goede tussenoplossing.

Verder vindt de FNV dat het voorontwerp integraal met het Witteveenkader behandeld dient te worden zodat er duidelijkheid bestaat over de gevolgen voor pensioendeelnemers. De FNV constateert dat de huidige systematiek leidt tot veel ongerustheid die het vertrouwen in het pensioenstelsel onnodig ondermijnt. Daarom dringt de FNV erop aan dat tijdig adequate overgangsmaatregelen naar een nieuw stabiel contract worden getroffen in lijn met de nieuwe wetgeving om het vertrouwen te herstellen.

Voor de FNV is het van belang dat het nieuwe contract uitgaat van vier randvoorwaarden:

1. Invaren moet worden vermeden, dus geen splitsing van de fondsen;
2. Stabiele premie en stabiele verplichtingen;
3. Verantwoorde vrijheid van beleggingsbeleid voor de pensioenfondsen;
4. Ruimte voor cao-partijen om de ambitie van de pensioenregeling te bepalen.

Deze randvoorwaarden gelden binnen de (algemene) uitgangspunten van de FNV:

- Eerlijke verdeling over generaties;
- Collectiviteit en solidariteit;
- Streven naar geïndexeerd pensioen;
- Een geïntegreerd FTK;
- Heldere communicatie over ambitie en risico;
- Gezamenlijke verantwoordelijkheid werkgevers/werknemers.

Voor de FNV zijn verder de kaders van het sociaal akkoord d.d. 11 april 2013 van belang. Deze zijn:

- Geen splitsing pensioenfondsen, zonder invaren naar een stabiel contract;
- Macrostabiele discontovoet voor goede en slechte tijden;
- Een integraal FTK waarin de rigide scheiding tussen een nominale en reëel contract wordt voorkomen;
- Aanvullend pakket voor het overgangsjaar 2014 dat voorsorteert op het nieuwe FTK.

Verbetervoorstellen:

- Voorkom een scherpe tegenstelling tussen twee uiteenlopende toetsingskaders en kom tot een geïntegreerd toetsingskader waarbinnen verschillende ambitieniveaus mogelijk zijn;
- Hanteer een stabielere discontovoet die onnodige economische schommelingen voorkomt en bijdraagt aan een stabielere kostendekkende premie (geen premie gebaseerd op dagkoersen);
- Toepassing van het levensverwachtingsaanpassingsmechanisme (LAM) in relatie tot de aanpassing van het Witteveenkader op generatie neutrale wijze richting nieuwe aanspraken. Toepassing van de Lam in de contracten op forfaitaire wijze is van belang;

- Geen invaren, hierdoor geen splitsing nodig van pensioenfondsen. Alle pensioenrechten vallen automatisch onder de nieuwe regels;
- Integrale parlementaire behandeling van het nieuwe FTK en de aanpassing van het Witteveenkader;
- Voorkom onnodige kortingen in het overgangsjaar 2014 door vooruitlopend op nieuwe wetgeving mee- en tegenvallers voor een langere periode te verrekenen;
- Beperk regeldruk door wettelijke verankering van toetsen en vergroot consistent toezicht en daarmee meer invulling door de wetgever en minder discretionaire ruimte bij de toezichthouder.. Dit betekent ook dat sprake is van verantwoorde beleggingsvrijheid (beleid gericht op realiseren van de ambitie ook in tijden met lage dekkingsgraden);
- Een geïntegreerd FTK is ook van toepassing op afwijkende regelingen;
- Verbeter communicatie over ambitie en risicodeling tussen werkgevers en werknemers moet mogelijk blijven.

Toelichting verbetervoorstellen

- *Een geïntegreerd FTK*

In het voorontwerp van wet zijn de verschillen tussen mogelijke pensioencontracten sterk uitvergroet. Dit geldt ook voor de bijbehorende voorwaarden die eraan gesteld worden. Het is voor het pensioenstelsel als geheel van belang dat de verschillen niet te groot worden. Dit geldt ook voor pensioendeelnemers die in hun loopbaan te maken krijgen met meerdere pensioenregelingen en keuzes voor bijvoorbeeld waardeoverdracht. Dit pleit voor zo veel mogelijk gelijke spelregels voor alle contracten.

- *Meer stabiliteit pensioenen*

Het uitgaan van dagkoersen van de rente voor het vaststellen van de premie en de waardering van de verplichtingen heeft geleid tot grote schommelingen in het pensioenresultaat. Onnodig hoge kortingen zijn het gevolg van dit beleid in combinatie met korte termijn herstelplannen. Het hanteren van een stabiele discontovoet zoals momenteel nader door de SER wordt uitgewerkt kan de stabiliteit van de premies en de uitkeringen vergroten. Ook het verwerken van mee- en tegenvallers over een langere periode vergroot de pensioenstabiliteit. Een grotere stabiliteit in pensioenen is van belang met het oog op een generatie faire benadering. Generaties moeten in aanspraken en betaalde premies zoveel mogelijk gelijkwaardige pensioenen kunnen krijgen.

- *Toepassing LAM in relatie tot de aanpassing van het Witteveenkader*

Bij de invoering van de LAM dienen de beperkingen van het Witteveenkader (lagere opbouw/hogere pensioenleeftijd) uitdrukkelijk te worden betrokken. De hogere levensverwachting kan niet dubbel verwerkt worden. Uiteraard dient het fondsbestuur dit op een evenwichtige generatie neutrale wijze richting de nieuwe aanspraken te verwerken.

Het levensverwachtingsaanpassingsmechanisme dient forfaitair te worden toegepast. Dat betekent een directe verwerking van een hogere levensverwachting in (toekomstige) aanspraken en premie. Een stijging van de levensverwachting met een jaar leidt naar verwachting tot een stijging van de pensioenrichtleeftijd met circa 7 maanden.

- *Geen invaren, geen splitsing pensioenfondsen*

Voorkomen moet worden dat pensioenfondsen moeten worden gesplitst in verschillende delen met oude en nieuwe aanspraken die leiden tot extra complexiteit en hogere uitvoeringskosten die het pensioenresultaat verslechteren. Daarom is het van groot belang dat alle pensioenaanspraken automatisch onder de nieuwe pensioenregels gaan vallen.

- *Integrale behandeling FTK en Witteveenkader*

De invoering van het nieuwe FTK en het Witteveenkader hebben sterk uiteenlopende gevolgen voor de premiehoogte en het pensioenresultaat. Een afzonderlijke behandeling maakt het onmogelijk om de totale gevolgen - zoals de generatie-effecten - goed te beoordelen. Voor een evenwichtig resultaat is het nodig om beide voorstellen integraal te behandelen.

- *Overgangsjaar in lijn met langere termijn*

Bij ongewijzigd beleid is er een grote kans op hoge pensioenkortingen en/of premieaanpassingen in het overgangsjaar 2014. In de nieuwe systematiek zouden deze over langere termijn met elkaar worden verrekend. Onnodige kortingen leiden tot veel ongerustheid, beperkt de bestedingsmogelijkheden en ondermijnt het vertrouwen. Dit gebrek aan vertrouwen is funest voor ons economisch herstel. De FNV stelt daarom voor om in het overgangsjaar in lijn met het langere termijn beleid mee- en tegenvallers voor een langere termijn te verrekenen.

- *Beperken regeldruk*

Voorkom te veel regeldruk en leg het toezicht zoveel mogelijk wettelijk vast. De huidige voorstellen geven te veel ruimte aan DNB om invulling te geven aan haar rol als toezichthouder. Hierdoor wordt het voor DNB mogelijk om het toetsingskader los van de politiek autonoom te verkleinen. Dit kan tot gevolg hebben dat cao afspraken niet meer mogelijk zijn. Dit is onwenselijk. Verder zouden de verschillende toetsen die verplicht worden sterker moeten worden geïntegreerd om teveel regeldruk bij fondsen en inconsistenties in het toezicht te kunnen vermijden.

- *Afwijkende regelingen*

Het geïntegreerde FTK dient ruimte te bieden aan alle regelingen, dit omvat ook afwijkende regelingen (zoals eindloon of een vaste indexatietoeslag uit werkgeversbijdrages).

- *Verbeter communicatie over ambitie en risicodeling*

Heldere communicatie betekent een expliciete indexatieambitie in pensioencontracten. Indexatie ambitie wordt betaald uit premie en uit beleggingsrendement. Ook inhaalindexatie moet mogelijk zijn. Werkgevers en werknemers kunnen nadere afspraken maken over risicodeling bijvoorbeeld in situaties van onderdekking of als een korting op de pensioenen aan de orde is. Te denken valt aan ondermeer inhaalpremies, premieopslagen en bijstortingen. De aanwending hiervan vormt onderwerp van het decentrale arbeidsvoorwaardenoverleg. Bestaande sectorale regelingen respectievelijk afspraken over besteding van deze ruimte behoren te worden gerespecteerd.

In het consultatiedocument is geen aandacht voor de overgangsmaatregelen en –kosten die gelden om over te stappen naar het nieuwe toetsingskader.

Tot slot

In het voorontwerp van wet wordt een voorzet gedaan om pensioencontracten aan te passen en meer toekomstbestendig te maken. Er is weliswaar de nodige beweging op pensioengebied, maar er is nog onvoldoende sprake van stabiliteit.

In het pensioenbeleid van de FNV is vastgelegd dat wordt gestreefd naar pensioenregelingen waarin solidariteit en collectiviteit behouden blijft en de lusten en lasten evenwichtig worden verdeeld over generaties. Premie aanpassingen blijven in de toekomst mogelijk, maar zijn niet langer te benutten als primair sturingsinstrument. Een evenwichtige verdeling betekent ook dat schokken in de aanspraken niet naar de toekomst worden doorgeschoven, maar ook om onnodige kortingen van uitkeringen te voorkomen. De FNV blijft streven naar een geïndexeerd pensioen. Nog meer dan voorheen zullen fondsen duidelijk moeten maken welke ambitie het fonds hanteert ten aanzien van indexatie en zekerheid en de deelnemers hierover duidelijk informeren en hierbij betrekken.

Momenteel werkt de FNV met sociale partners aan een gemeenschappelijke reactie vanuit de Stichting van de Arbeid die volgende week verwacht wordt. Uiteraard zijn wij bereid ons commentaar nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Gijs van Dijk
Bestuurder pensioenen FNV